

СИЛАБУС навчальної дисципліни

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ
ДИСЦИПЛІН

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
01 Освіта / Педагогіка
014 Середня освіта (Історія)

3
4 рік, VIII семестр
Вибірковий компонент

згідно з розкладом
українська
щосереди 12.00-13.00 (209 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на
платформах ZOOM та Google-class).
Старший викладач
Католик Андрій Віталійович
E-mail: katolyk9@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Основи педагогічної майстерності» розрахований на студентів закладів вищої освіти історичних спеціальностей з урахуванням наявності у них базового рівня знань (середньої освіти), які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Курс «Основи педагогічної майстерності» для студентів IV курсу розрахований на II-й семестр, передбачає 8 лекційних, 22 практичних години, а також 60 годин самостійної роботи. У змісті курсу можна виділити два змістові модулі.

Зміст першого модулю включає:

- розуміння специфіки педагогічної професії як професійної системи «людина – людина»;
- пізнання структури педагогічної діяльності;

- усвідомлення домінанти особистості вчителя як головного «інструмента» успішної педагогічної діяльності;
- удосконалення особистих задатків (уваги, спостережливості, уяви та фантазії), професійного мовлення і невербальної поведінки, що є необхідним для конструювання та організації продуктивного педагогічного діалогу;
- ознайомлення з елементами театральної педагогіки.

Зміст другого модулю включає:

- формування власного стилю педагогічного спілкування;
- вивчення стратегій і прийомів педагогічної взаємодії та доцільне їх використання у педагогічній діяльності;
- закріплення правил педагогічного такту;
- формування у студентів як майбутніх педагогів концепції продуктивного навчання;
- оволодіння технологією індивідуальної педагогічної бесіди за методикою контактної взаємодії;
- визначення завдання і надзавдання сучасного уроку;
- опанування технологією уроку-діалогу, оптимальне поєднання уроку-діалогу і уроку-монологу у навчальному процесі;
- доцільне використання інноваційних технологій у педагогічній діяльності;
- оволодіння технікою самоналаштування на творчу педагогічну діяльність;
- вивчення передового досвіду вчителів-майстрів.

У процесі викладання матеріалу значну увагу приділено удосконаленню педагогічної техніки, моделюванню педагогічних ситуацій, виконанню вправ на розвиток педагогічних вмінь і навичок, оволодінню елементами акторської майстерності в педагогічній діяльності, вдосконаленню майстерності організації педагогічної взаємодії у навчально-виховному процесі. Наприкінці вивчення курсу серед студентів проводиться конкурс педагогічної майстерності. Формою підсумкового контролю якості знань, навичок, вмінь студентів є залік у II-ому семестрі.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Витоки педагогічної майстерності. Елементи театральної педагогіки.					
1	Педагогічна майстерність і особистість вчителя	13	4	2	7
2	Формування виконавської майстерності у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя	23	2	6	15
3	Педагогічна майстерність як мистецька дія в театрі	10	-	2	8
Всього за модуль 1		46	4	10	30
Модуль 2. Майстерність організації педагогічної взаємодії у навчально-виховному процесі.					
4	Майстерність педагогічного спілкування	20	-	6	14
5	Організація навчально-виховного процесу в школі як діалогічної взаємодії між вчителем та учнями	22	-	6	16
Всього за модуль 2		42	-	12	30
Разом за курс		90	8	22	60

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва теми	Всього балів	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Педагогічна майстерність і особистість вчителя	16	5	3	8
2	Формування виконавської майстерності у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя	21	5	9	7
3	Педагогічна майстерність як мистецька дія в театрі	13	-	3	10
4	Майстерність педагогічного спілкування	25	-	9	16
5	Організація навчально-виховного процесу в школі як діалогічної взаємодії між вчителем та учнями	25	-	9	16
Разом за курс		100	10	33	57

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Модулі	I	II	Разом (балів)
Бали	0 – 50	0 – 50	0 - 100
Лекції	0 – 10	–	0 - 10
Практичні заняття	0 – 15	0 – 18	0 - 33
Самостійна робота	0 – 25	0 – 32	0 - 57
Підсумковий контроль			залік

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C	задовільно	
68-74	D		
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль I

Тема 1. Розповідь учителя (2 год.)

Тема 2. Мовна підготовка майбутнього вчителя (2 год.)

Тема 3. Увага та спостережливість учителя (2 год.)

Тема 4. Уява педагога (2 год.)

Тема 5. Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності (2 год.)

Модуль II

- Тема 6. Комунікативність вчителя. Структура педагогічного спілкування (2 год.)
- Тема 7. Педагогічний такт вчителя (2 год.)
- Тема 8. Стратегії і прийоми педагогічної взаємодії (2 год.)
- Тема 9. Технологія організації індивідуальної педагогічної бесіди (2 год.)
- Тема 10. Активне слухання вчителя на уроці (2 год.)
- Тема 11. Конкурс педагогічної майстерності (2 год.)

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Професійна майстерність вчителя в історії педагогічної думки.
2. Функції вчителя-майстра.
3. Специфіка професійної діяльності вчителя.
4. Ідеал учителя на сучасному етапі розвитку освіти.
5. Причини та шляхи подолання професійної деформації особистості вчителя.
6. Поняття педагогічної діяльності.
7. Структура педагогічної діяльності.
8. Поняття педагогічної майстерності.
9. Гуманістична спрямованість роботи вчителя.
10. Професійна компетентність вчителя.
11. Педагогічні здібності.
12. Педагогічні якості.
13. Поняття педагогічної техніки.
14. Внутрішня педагогічна техніка.
15. Зовнішня педагогічна техніка.
16. Засоби та напрямки професійного самовиховання вчителя.
17. Прийоми педагогічного самовиховання.
18. Характеристика основних етапів професійного самовиховання вчителя.
19. Поняття педагогічної розповіді.
20. Творчий задум педагогічної розповіді: обґрунтування теми, визначення мети і надзавдання, розробка структури.
21. Структура педагогічної розповіді.
22. Професійні вимоги до вчителя-розповідача.
23. Поняття професійного мовлення вчителя.
24. Функції мовлення вчителя.
25. Умови ефективності професійного мовлення вчителя. Шляхи вдосконалення мовлення майбутнього педагога.
26. Техніка мовлення та її роль в діяльності вчителя.
27. Дикція як елемент педагогічної техніки.
28. Поняття фонаційного дихання. Механізм діафрагмально-реберного дихання.
29. Вимоги до професійного голосу педагога. Гігієна голосу вчителя.
30. Поняття виразності мовлення. Виразність як елемент словесної дії вчителя.
31. Засоби виразного мовлення вчителя.
32. Техніка розробки партитури тексту розповіді.
33. Поняття саморегуляції та психологічного налаштування. Роль психологічного налаштування як внутрішньої педагогічної техніки вчителя.
34. Психологічна гімнастика в роботі вчителя. Засоби психологічного налаштування.
35. Засоби керування психологічним станом. Можливості їх використання у професійному самовдосконаленні вчителя.
36. Зовнішній вигляд сучасного вчителя.
37. Психофізична свобода та її роль у педагогічній діяльності.
38. Особливості уваги педагога.

39. Спостережливість як професійно значуща властивість вчителя.
40. Шляхи розвитку уваги вчителя.
41. Поняття про уяву. Уява в діяльності вчителя.
42. Індивідуальні властивості уяви педагога.
43. Засоби розвитку уяви (фантазії) вчителя.
44. Особливості образного мислення вчителя.
45. Природа педагогічного таланту.
46. Педагогічна і акторська дія. Спільне й відмінне у театральному та педагогічному мистецтві.
47. Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності. Система К.С. Станіславського як метод підготовки майбутнього вчителя.
48. Поняття педагогічного спілкування.
49. Особливості педагогічного спілкування.
50. Функції педагогічного спілкування.
51. Види педагогічного спілкування.
52. Поняття комунікативності педагога, її сутність. Шляхи формування комунікативності вчителя.
53. Структура педагогічного спілкування.
54. Стилї педагогічного спілкування. Малоефективні моделі спілкування за В. А. Кан-Каліком.
55. Бар'єри у спілкуванні вчителя з учнями, шляхи їх подолання.
56. Творчість в діяльності вчителя.
57. Сутність понять «такт» і «педагогічний такт». Особливості поведінки тактовної людини.
58. Принципи педагогічного такту.
59. Контакт у педагогічному діалозі.
60. Конфлікт у педагогічній взаємодії та шляхи його подолання. Тактика вчителя у вирішенні конфліктних ситуацій в школі.
61. Стратегії педагогічної взаємодії.
62. Прийоми педагогічної взаємодії.
63. Навіювання як засіб педагогічного впливу.
64. Переконавання як засіб педагогічного впливу.
65. Принципи педагогічного впливу за А.С. Макаренком. Творче використання ідей А.С. Макаренка та В.О. Сухомлинського у формуванні майстерності педагогічного спілкування.
66. Індивідуальна педагогічна бесіда, її завдання, умови ефективності.
67. Методика контактної взаємодії за Л.Б. Філоновим.
68. Елементи технології уроку-діалогу.
69. Технологія побудови педагогічного монологу як внутрішнього, прихованого діалогу.
70. Техніка активного слухання вчителя на уроці.
71. Техніка самоналаштування на творчу діяльність і створення творчого самопочуття вчителя на уроці.
72. Прийоми активізації пізнавальної діяльності учнів.
73. Техніка формулювання запитань на уроці.
74. Види запитань вчителя на уроці та їх загальна характеристика.
75. Технологія побудови евристичної бесіди на уроці.
76. Принципи організації групової роботи.
77. Майстерність вчителя в організації взаємодії між учнями під час групової роботи.
78. Прийоми емоційного завершення спілкування з учнями на уроці.
79. Форми підведення підсумків наприкінці уроку.
80. Доцільне використання інтерактивних технологій в навчально-виховному процесі.
81. Поняття передового педагогічного досвіду.
82. Поняття новаторського педагогічного досвіду.
83. Запровадження передового педагогічного досвіду в школі.

84. Головні науково-методичні положення процесу вивчення і узагальнення передового педагогічного досвіду.
85. Професійні секрети вчителів-майстрів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі, а також у конкурсі педагогічної майстерності.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання академічної доброчесності студентами передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Основы педагогического мастерства / Под ред. И.А. Зязюна. – М.: Просвещение, 1989. – 302 с.
2. Педагогічна майстерність / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища школа, 1997. – 349 с.
3. Педагогічна майстерність / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
4. Словник термінології з педагогічної майстерності / За ред. Н.М. Тарасевич та інш. – Полтава: ПДП, 1995. – 65 с.

Додаткова

1. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка / В.Ц. Абрамян. – К.: Лібра, 1996. – 224 с.
2. Амонашвили Ш.А. Здравствуйте, дети! / Ш.А. Амонашвили. – М.: Просвещение, 1988. – 208 с.
3. Атватер И. Я Вас слушаю: Советы руководителю, как правильно слушать собеседника. – М.: Экономика, 1988. – 110 с.
4. Бабич Н.Д. Основы культуры мовлення / Н.Д. Бабич. – Львів: Світ, 1990. – 232 с.
5. Барбіна Є. Професійна майстерність учителя в історії педагогічної думки / Є. Барбіна // Рідна школа. – 1998. – № 2. – С. 71–74
6. Баханов К.О. У пошуках інноваційних шляхів навчання історії / К.О. Баханов // Сучасний урок. Панорама методичних ідей. – Харків: Основа, 2004. – С. 4–20.
7. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання / І.Д. Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
8. Болсун С. Розвиток педагогічної техніки вчителя: актуальність та значущість / С. Болсун // Початкова школа. – 2000. – № 2. – С. 50–51.
9. Бондаренко А.І. Культура ділового мовлення вчителя / А.І. Бондаренко. – Ніжин, НДПУ, 2000.
10. Борисова Е.М., Логинова Г.П. Индивидуальность и профессия / Е.М. Борисова, Г.П. Логинова. – М.: Знание, 1991. – 80 с.

11. Булатова О.С. Педагогический артистизм / О.С. Булатова. – М.: Академия, 2001. – 240 с.
12. Букатова В.М., Ершова А.П. Я иду на урок: Хрестоматия игровых приемов обучения: Книга для учителя / В.М. Букатова, А.П. Ершова. – М.: «Первое сентября», 2000. – 224 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

<http://www.osvita.org.ua>

www.osvita.in.ua

<http://www.mon.gov.ua>

www.tspu.edu.ua/subjects/88/13/lect1_4.html

<http://cippo.umo.edu.ua>

<http://www.apsu.org.ua/>

<http://www.academy.edu.by>

<http://www.testportal.gov.ua>